

การมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของเทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

COMMUNITY PARTICIPATION AND PARTICIPATIVE FACTORS AFFECTING TOURISM MANAGEMENT OF CHA – AM MUNICIPALITY, PETCHABURI PROVINCE

ชานนท์ ภัทรจारी*

Chanon Pattarajaree*

* นักวิชาการอิสระ

Independent academic

Email: chanonkeeper@gmail.com

Received : 24 August 2020

Revised : 16 September 2020

Accepted : 28 December 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดี ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำและเสนอแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณโดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชะอำ จำนวน 400 คน และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73; S.D. = 0.54$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.98; S.D. = 0.54$, $\bar{x} = 3.87; S.D. = 0.68$, $\bar{x} = 3.67; S.D. = 0.88$, $\bar{x} = 3.41; S.D. = 0.67$)

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำอย่างมีนัยสำคัญมีจำนวน 3 ตัวแปร ด้านการวางแผน ($b = 0.157$) ด้านติดตามและประเมินผล ($b = 0.155$) ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ($b = 0.151$)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; ปัจจัยการมีส่วนร่วม; การจัดการท่องเที่ยว

ABSTRACT

This objectives of the study were to study the level of community participation in good tourism management, study the factors of community participation affecting good tourism management in Cha-am district, and propose a guidelines for good tourism management in Cha-am district. This research was quantitative research and the sample group was 400 people in Cha-am municipality. The instrument used was a questionnaire on community participation and community participation factors in good tourism management in Cha-am district. Data were collected and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression statistics.

The results of the research revealed that level of community participation in good tourism management, overall is at a high level. ($\bar{x} = 3.73$; S.D. = 0.54) respectively. Considered on each aspect, the community participation of the community at the highest average was planning participation. Followed by operational participation and evaluation monitoring participation, respectively. The least average aspect of community participation was benefit-sharing participation ($\bar{x} = 3.98$; S.D. = 0.54, $\bar{x} = 3.87$; S.D. = 0.68, $\bar{x} = 3.67$; S.D. = 0.88, $\bar{x} = 3.41$; S.D. = 0.67)

There were three factors of participation factors affecting good tourism management in Cha-am district. First was participation in planning ($b = 0.157$), second was participation in monitoring and evaluation ($b = 0.155$). The last factor was participation in benefit ($b = 0.151$)

Keywords: Participation; Participation factor; tourism management

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลได้กำหนดให้การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไทย เพื่อช่วยส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ก่อให้เกิดการสร้างงานและอาชีพแก่ชุมชนในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง สร้างรายได้อย่างมหาศาลต่อประเทศชาติในแต่ละปี อย่างไรก็ตามในอดีตที่ภาคการท่องเที่ยวของประเทศได้รับผลกระทบจากปัจจัยลบต่าง ๆ ทั้งจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ปัญหาความไม่สงบทางการเมือง และการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ ดังนั้นเพื่อฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวของประเทศ รัฐบาลโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2552 ประกาศให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้ความพยายามทุกรูปแบบในการช่วยกันผลักดันให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศกลับฟื้นตัวได้ในเวลาอันรวดเร็วที่สุด (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2552: 15) หนึ่งในมาตรการสำคัญเพื่อฟื้นฟูการท่องเที่ยวของรัฐบาลในขณะนั้น คือการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับกระแสการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นทั้งในระดับชาติและนานาชาติ (ภราเดช พยัฆวิเชียร, 2543:11) ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันเหมือน "ปลากับน้ำ" หากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำเสีย การจราจรแออัด ระบบนิเวศของป่าถูกทำลาย ชายหาดสกปรกหรือปะการังเสื่อมโทรม การท่องเที่ยวก็ไม่สามารถจะยั่งยืนได้ ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นก็จะมีคุณภาพชีวิตด้อยลง ผู้ประกอบการท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ จะขาดรายได้ และการจ้างงานจะลดน้อยถอยลงซึ่งทั้งหมดเป็นผลเสียต่อสังคมโดยรวม (สุรเชษฐ์ เชษฐมาส, 2546: 35) ที่สำคัญมาตรการการฟื้นฟูการท่องเที่ยวโดยเน้นให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สอดรับกับศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวภายในประเทศอันมีหลากหลายทั้งด้านทางกายภาพ ชีวภาพ และทางสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น มาตรการนี้ได้รับการตอบรับโดยดีจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของพื้นที่อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550: 89) เองได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพยากรมีสิทธิในการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและดำเนินการใด ๆ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเป็นไปโดยความยั่งยืนเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

สอดคล้องกับสถานที่ตั้งของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรทางธรรมชาติซึ่งพิจารณาได้จากการประกอบอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ สามารถทำนาและสวนผลไม้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีมีเขื่อนกักเก็บน้ำที่สำคัญหลายแห่ง นอกเหนือจากทรัพยากรในการประกอบเกษตรกรรมแล้ว จังหวัดเพชรบุรีมีความหลากหลายทางด้านภูมิประเทศ

ซึ่งในทางทิศเหนือมีลักษณะภูเขาสามารถสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เป็นแหล่งกำเนิดแม่น้ำหลายสายไหลลงสู่พื้นที่ราบลุ่มก่อนที่จะไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทยในทางทิศใต้ จากภูมิประเทศดังกล่าวทำให้จังหวัดเพชรบุรีเต็มไปด้วยทรัพยากรซึ่งมีคุณค่าสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเป็นทางเลือกที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยว จากการสำรวจโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศ ไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย เป็นเมืองด่านสำคัญระหว่างภาคกลางและภาคใต้ และมีศักยภาพในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวพำนักระยะยาว ทำให้หลายอำเภอของจังหวัดเพชรบุรีมีความน่าสนใจและนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี โดยเฉพาะอำเภอชะอำ จากข้อมูลของกรมการท่องเที่ยว ในปี 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางไปชะอำทั้งหมด 5,923,321 คน เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยมีค่าเฉลี่ยของการเติบโตแบบทบต้น (“CAGR”) ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปี 2558 เท่ากับร้อยละ 6.81 และในปี 2558 ชะอำสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น 20,740.42 ล้านบาท ซึ่งเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

จังหวัด	จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน (คน) 2559	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก (คน) 2559	รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
สมุทรสาคร	1,443,746	657,223	2,238
สมุทรสงคราม	1,598,052	581,542	2,046
เพชรบุรี	6,156,485	2,610,872	21,527
ประจวบคีรีขันธ์	4,979,804	2,937,858	29,158
ภาคกลางตอนล่าง 2	14,178,087	6,787,495	54,969

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2559

จากกระแสการหลั่งไหลของบรรดานักท่องเที่ยวที่มาเยือนอำเภอชะอำ แม้ว่าจะเกิดผลดี กล่าวคือก่อให้เกิดรายได้จำนวนมาก แต่ผลกระทบที่เกิดจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เช่น ประชาชนในพื้นที่รวมถึงนักลงทุนต่างสนใจที่จะขยายกิจการทั้งในระดับครอบครัวไป จนถึงโครงการที่มีการลงทุนสูง เพื่รองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบและเกิดการเปลี่ยนแปลง หลายประการในอำเภอชะอำ เช่น ปัญหาความไม่เป็นระเบียบและขัดต่อกฎหมายอันเกิดจากการก่อสร้าง อาคารสถานที่ต่าง ๆ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบการขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและ ประชาชนภายในพื้นที่ ปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานของอาหารหรือสินค้าที่ขายแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาความ เสื่อมโทรมที่จะเกิด แก่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ปัญหาการจัดการกับขยะมูลฝอยหรือน้ำเสียจากสถานบริการ หรือโรงแรมต่าง ๆ รวมถึงปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะ เป็นอุปสรรคต่อการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอชะอำ ดังนั้น เพื่อที่จะหาแนวทางแก้ไขปัญหามีอยู่ใน ปัจจุบัน และรวมทั้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านเพื่อพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของเทศบาลเมืองชะอำให้มี ศักยภาพในการท่องเที่ยวของอำเภอชะอำต่อไปในอนาคต

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

เทศบาลเมืองชะอำเป็นอำเภอที่มีทุนทางด้านการท่องเที่ยวสูง การมีส่วนร่วมของชุมชน และปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาศึกษาวิจัย จำนวน 400 คน โดยคำนวณได้จากจำนวนประชากรที่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในพื้นที่ 27 ตำบลของเทศบาล เมืองชะอำ ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 38,309 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งได้พัฒนา มาจากเอกสาร ทฤษฎี และการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่ง ออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและอาชีพตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดี ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวที่ดี ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Questionnaire)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มี 2 ส่วน ดังนี้ 1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และในการวิเคราะห์และอธิบายถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดี โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดี ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมด้านการแบ่งปันผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล โดยแสดงเป็นผลรวมของทุกด้านและจำแนกเป็นรายด้านปรากฏดังตารางที่ 1 – 6

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีรวมทุกด้าน

รายการ	การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการวางแผน	3.98	0.54	มาก
2. ด้านการปฏิบัติการ	3.87	0.68	มาก
3. ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์	3.41	0.67	ปานกลาง
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.67	0.88	มาก
รวม	3.73	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 (S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (S.D.= 0.88) น้อยที่สุดคือ ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 (S.D. = 0.67)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการวางแผน

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน		การมีส่วนร่วม		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน	4.31	0.65	มาก
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน	3.67	0.68	มาก
3.	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน	4.03	0.72	มาก
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.04	0.73	มาก
5.	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านต่อการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน	3.85	0.72	มาก
รวม		3.98	0.54	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 (S.D.=0.65) และน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 (S.D. = 0.72)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ		การมีส่วนร่วม		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการนำแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวของชุมชนไปปฏิบัติในพื้นที่	3.79	0.79	มาก
7.	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน	3.77	0.86	มาก
8.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดอบรมด้านการท่องเที่ยวที่ดีให้แก่ประชาชนในพื้นที่	3.95	0.81	มาก
9.	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	3.87	0.80	มาก
10.	ท่านมีส่วนร่วมในการสมทบทุนเพื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวที่ดีให้แก่ชุมชน	3.99	0.74	มาก
รวม		3.87	0.68	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการปฏิบัติการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D.=0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการสมทบทุนเพื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวที่ดีให้แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D.=0.74) และน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 (S.D. = 0.86)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการร่วมรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์		การมีส่วนร่วม		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
11.	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน	3.56	0.76	มาก
12.	ท่านได้รับผลประโยชน์จากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดีในชุมชนของท่าน	3.23	0.72	ปานกลาง
13.	ท่านได้รับรายได้อย่างเป็นธรรมจากการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของชุมชน	3.41	0.80	ปานกลาง
14.	การจัดการท่องเที่ยวที่ดีในชุมชนของท่านทำให้ท่านประกอบอาชีพได้อย่างสบายใจ	3.44	0.85	ปานกลาง
รวม		3.41	0.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 (S.D.=0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 (S.D.=0.76) และน้อยที่สุดคือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดีในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 (S.D. = 0.72)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการติดตามและประเมินผล

ด้านการติดตามและประเมินผล		การมีส่วนร่วม		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
15.	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานเพื่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดี	3.67	0.69	มาก
16.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลจากการดำเนินงานเพื่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดี	3.71	0.70	มาก
17.	ท่านมีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการท่องเที่ยวที่ดี	3.66	0.66	มาก
18.	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ค้นพบจากการประเมินผล	3.53	0.68	มาก
19.	ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของชุมชน	3.82	0.70	มาก
รวม		3.67	0.88	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 (S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 (S.D. = 0.70) และน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ค้นพบจากการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 (S.D. = 0.68)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของเทศบาลเมืองชะอำ

การจัดการท่องเที่ยวที่ดีของเทศบาลเมืองชะอำ	การดำเนินงาน		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
20. ในชุมชนของท่านมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่า	3.44	0.65	ปานกลาง
21. ในชุมชนของท่านมีกระบวนการหรือกลไกในการทำงานเพื่อการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ	3.61	0.77	มาก
22. ในชุมชนของท่านมีการประชาสัมพันธ์เรื่องกฎกติกาในการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	3.66	0.80	มาก
23. ในชุมชนของท่านมีการจัดตั้งศูนย์บริการด้านการท่องเที่ยวเพื่อคอยให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	3.53	0.67	มาก
24. ในชุมชนของท่านมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	3.32	0.76	ปานกลาง
รวม	3.51	0.73	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของเทศบาลเมืองชะอำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 (S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ในชุมชนของท่านมีการประชาสัมพันธ์เรื่องกฎกติกาในการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 (S.D.=0.80) และน้อยที่สุดคือ ในชุมชนของท่านมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 (S.D. = 0.76)

การสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดี

ผลการสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด ตัวแปรตาม คือ การจัดการการท่องเที่ยวที่ดี กับตัวแปรอิสระจำนวน 4 ตัว คือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 7-9

ตารางที่ 7 สมการพยากรณ์ความสำเร็จของการทดสอบตัวแปรเพื่อหาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.859 ^a	.738	.725	.48193

a. Predictors: (Constant) : การมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล (X4), การมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์ (X3), การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (X1), การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ (X2)

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าสมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) พบว่า สามารถอธิบายความผันแปรของปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ ร้อยละ 73.8 ($R^2 = 0.738$)

ตารางที่ 8 ค่าความแปรปรวนในการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	59.837	4	9.548	57.221	.000 ^b
	Residual	54.287	395	.179		
	Total	43.124	399			

a. Dependent Variable(Y) : การจัดการการท่องเที่ยวที่ดีของอำเภอชะอำ

a. Predictors: (Constant) : การมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล (X4), การมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์ (X3), การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (X1), การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ (X2)

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าความแปรปรวนในการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล สามารถอธิบายความผันแปรของปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์ในการทดสอบตัวแปรเพื่อหาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

- มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	b	Std. Error	B		
ค่าคงที่(Constant) (Y)	.324	.199		1.626	.106
การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (X ₁)	.157	.050	.187	3.153	.002*
การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ (X ₂)	.015	.057	.017	.269	.788
การมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์ (X ₃)	.151	.051	.192	2.978	.003*
การมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล (X ₄)	.155	.057	.181	2.730	.007*

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันในตัวแปรตามในแบบคะแนนดิบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (X₁ b = 0.157)
2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล (X₄ b = 0.155)
3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์ (X₃ b = 0.151)

ผลการศึกษาการวิจัย พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอ
 ชะอำมากที่สุด คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (X1) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การจัดการการท่องเที่ยวที่ดี
 จะเพิ่มขึ้น 0.157 หน่วย ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล (X4) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การจัดการ
 การท่องเที่ยวที่ดีจะเพิ่มขึ้น 0.155 หน่วย และปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์ (X3)
 เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การจัดการการท่องเที่ยวที่ดีจะเพิ่มขึ้น 0.151 หน่วย สำหรับปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการ
 ปฏิบัติการ (X2) ไม่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
 โดยมีความสามารถในการทำนายความแปรปรวนของสมการนี้อยู่ที่ (Adjusted R Square) 73.8% และมี
 ปัจจัยอื่นที่สามารถแทรกแซงต่อความแปรปรวนของสมการดังกล่าว 26.2%

ตัวแปรจะมีการแทนค่า ดังนี้

Y หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวที่ดีของอำเภอชะอำ

X1 หมายถึง ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน

X2 หมายถึง ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ

X3 หมายถึง ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์

X4 หมายถึง ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

$$Y = 0.324 + 0.157(X1) + 0.015(X2) + 0.151(X3) + 0.155(X4)$$

แทนค่าสมการพยากรณ์ ดังนี้

การจัดการการท่องเที่ยวที่ดีของอำเภอชะอำ(Y) = 0.324 + 0.157x(ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม
 ด้านการวางแผน) +(0.015x(ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ)) + 0.151x(ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้าน
 การร่วมรับผลประโยชน์) + 0.155 x (ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ ผู้วิจัยได้เห็นประเด็นสำคัญจากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.73$; $S.D.=0.54$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคานูช (2556) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการจัดการด้านสถานที่ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านวางแผน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการวางแผน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน และน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ดวงอุปมา และไอลดา พหลทัฬห (2559) ที่ได้ศึกษาทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์: กรณีศึกษาศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทบ้านโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการหาสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานและปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไข

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการปฏิบัติการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการสมทบทุนเพื่อสร้างสรรค์การท่องเที่ยวที่ดีให้แก่ชุมชน และน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาอำเภอบินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย มีช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี และมีอาชีพค้าขาย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินงานมีส่วนร่วมของชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือด้านการวางแผน การแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามผลและประเมินผลตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน และน้อยที่สุดคือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดีในชุมชนของท่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา มุกดา (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุ 20 –30 ปี มีความรู้ความเข้าใจการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับสูง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่ดีด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนการจัดการท่องเที่ยวที่ดีของชุมชน และน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ค้นพบจากการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาศศุภา นิมบุญจาซ (2558) ได้ศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนองวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนองวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) พบว่าชาวบ้านในเขตพื้นที่ ตำบลปรางค์ อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการ สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน มีความสำคัญมากที่สุดรองลงมาคือด้านการเสนอความคิดโดยการมีโอกาสดำเนินการความคิดเห็นในที่ประชุม มีความสำคัญมากที่สุด ลำดับถัดมาคือด้านการร่วมตัดสินใจโดยมีโอกาสดำเนินการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมีความสำคัญมากที่สุดและด้านการร่วมปฏิบัติโดยปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการ ดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการแปรผันในตัวแปรตามในแบบคะแนนดิบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล และปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของประกอบศิริ ภัคดิพินิจ (2545) ที่ได้ศึกษาถึงศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา

กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ 2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนกว๊านพะเยา 3. เพื่อหาแนวทางจัดทำแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮมีองค์ประกอบที่เหมาะสม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านการเข้าถึง สำหรับองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกยังคงต้องได้รับการพัฒนา และในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่าการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การดำเนินกิจกรรมการร่วมรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผลมีผลต่อศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านร่องไฮ และยังสอดคล้องกับวิจัยของ ธเนศ ศรีสฤติ และคณะ, (2556) ที่ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวบนฐานเชิงนิเวศวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ตำบลพระธาตุ อำเภอนานูน จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาข้อมูลทางด้านบริบทชุมชนรวมถึงนิเวศวัฒนธรรมในเขตพื้นที่พระธาตุนานูน ศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวในเขตพื้นที่พระธาตุนานูน ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ตำบลพระธาตุ ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลพระธาตุ ศึกษาศักยภาพของชุมชนในด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลพระธาตุและเพื่อหารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบนฐานนิเวศวัฒนธรรมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทชุมชนและนิเวศวัฒนธรรมของชุมชนได้สืบทอดวัฒนธรรมด้านการเลือกพื้นที่ตั้งชุมชนและแหล่งน้ำรวมถึงภูมิปัญญา ประเพณี และพิธีกรรมต่าง ๆ ด้านสถานการณ์ท่องเที่ยว พบว่า มีจุดแข็งคือความมีชื่อเสียงขององค์พระธาตุนานูน แต่ก็มีจุดอ่อนในเรื่องของการบริหารจัดการ ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวด้านศาสนาและความเชื่อมีศักยภาพมากที่สุดและแหล่งท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติมีศักยภาพน้อยที่สุด และประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า แนวทางการจัดการท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว โดยชาวบ้านต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและขั้นตอนการอนุมัติ การดำเนินโครงการต่าง ๆ ต้องยึดตามโครงสร้างการดำเนินงานของส่วนราชการและชุมชน ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้านในการดำเนินงานและขั้นตอนการอนุมัติโครงการต่าง ๆ นั้น ถือเป็นปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน เป็นการร่วมมือกับส่วนราชการและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ ได้แก่ ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล และปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์

1.1 ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน จากการปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ พบว่ามีข้อเสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นในด้านการวางแผนของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยขอให้มีการนำนวัตกรรมหรือแนวทางการเพิ่มศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นมานำเสนอให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสมและนำมาวางแผนในการปรับใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่แหล่งท่องเที่ยวต่อไป รวมถึงการเสนอแผนการจัดการปัญหาระยะยาวในด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะและสิ่งปฏิกูลเมื่อมีการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก การคมนาคมที่ติดขัดในช่วงวันหยุดยาว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอชะอำเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนต่อไป

1.2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านติดตามและประเมินผล จากการปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ พบว่า มีข้อเสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นในด้านการติดตามและประเมินผล โดยขอให้หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเพิ่มช่องทางในการติดตามและประเมินผลที่ง่าย สะดวกและประหยัดเวลาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น การแสดงข้อมูลของการดำเนินการผ่านอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่าง ๆ หรือ การนำเสนอผ่านป้ายประชาสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์ในบริเวณที่สังเกตได้ง่าย และ สื่อในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบข้อมูลพร้อมทั้งรายละเอียดโดยทั่วถึงกัน ซึ่งจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวได้ต่อไป

1.3 ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมรับผลประโยชน์ จากการปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ดีในอำเภอชะอำ พบว่า มีข้อเสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นในด้านร่วมรับผลประโยชน์ การวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอำเภอชะอำขอให้ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนและผู้ประกอบการส่วนรวม ไม่ดำเนินการเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อนายทุนหรือมีการทุจริตในหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการบางราย ซึ่งหากประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอชะอำแล้วได้รับการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ย่อมทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุนและนักท่องเที่ยวอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กำหนดนโยบายในการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจทั้งระดับครอบครัวและระดับชุมชน ให้แก่ ประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเมืองพะเยา เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ทุกคนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการจัดการท่องเที่ยวในอำเภอพะเยาให้ดียิ่งขึ้น และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเข้มแข็งสร้างรายได้และชื่อเสียงอย่างต่อเนื่อง

2. กำหนดนโยบายในด้านการประชาสัมพันธ์ในทุกมิติ ในการชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

3. กำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความมั่นใจให้แก่การท่องเที่ยวของอำเภอพะเยา

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกในลักษณะของการสัมภาษณ์ การมีส่วนร่วมหรือการสังเกต จะทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษากฎระเบียบเปรียบเทียบกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอื่นที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในการพัฒนาและต่อยอดผลงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรูปแบบในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน สรุปผลงานสำคัญที่ค้นพบจากการวิจัยหรือการศึกษาครั้งนี้ อธิบายหรือตีความหมายผลการวิจัยให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น โดยให้เหตุผลแก่ผลการทดลอง นำแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยมาสนับสนุน วิเคราะห์ความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับทฤษฎีและผลการวิจัยของผู้อื่น และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประโยชน์ในการประยุกต์ผลการวิจัย เสนอแนะแนวทางการวิจัยที่ควรทำต่อไป

บรรณานุกรม

- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา
อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรบุรี.
- คมลักษณ์ สงทิพย์. (2557). การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชน
กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จริญญา จันทร์ทรง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จุฑามาศ จันทรัตน์. (2541). การท่องเที่ยวกว้างไกลหัวใจอยู่ที่ความร่วมมือ. จุลสารท่องเที่ยว.
กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ณรงค์ ณ เชียงใหม่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารรัฐสมิแล,
23(2-3), 1-7.
- ณัฐพร ดอกบุญนาค แล ฐาปกรณ ทองคานูช. (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ
ท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี.
รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ธนิต ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก.
วารสารมหาจุฬานาครทรรศ ปีที่ 5(2)
- ธเนศ ศรีสถิตย์ และคณะ. (2556). โครงการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว
บนฐานเชิงนิเวศวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ตำบลพระธาตุ อำเภอนาตุ้ม จังหวัดมหาสารคาม.
สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- นคร สำเภาทิพย์. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่
อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิคม จารุมณี. (2544). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.

นุสรรา พันธรักษ์. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาพื้นที่ตำบล
คลองจุกกระเฉด อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต.
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ประกอบศิริ รักดีพินิจ. (2545). ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊าน
พะเยา: กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอมือง จังหวัดพะเยา.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประชัย ศรีจามร. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปลูกป่าภาครัฐ, กรณีศึกษา ตำบล
ป่าน้อยออดอนชัย อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประเสริฐ สุนทร. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม :
ศึกษาเฉพาะกรณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 6. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภราเดช พยัฆวิเชียร. (2543). การวางแผนตลาดการท่องเที่ยว. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มนัส สุวรรณและคณะ. (2541). โครงการศึกษาแนวทางและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

มาศสุภา นิมบุญจาซนิก. (2558). การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติ
เขาแหลม). วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานำประศาสน์. (2545). ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
พิมพ์ดีดการพิมพ์.

- วรรณพร วณิชชานุกร และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต. (2540). **นิเวศท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏ
- วันทิกา หิรัญเทศ. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี**. สาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- วันทิกา หิรัญเทศ. (2554). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการให้บริการของตำรวจท่องเที่ยวถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร**. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วิภาดา มุกดา. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เศกสรรค์ ยวงนิษฐ์. (2541). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาส. (2546). **อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์**. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ระหว่าง วันที่ 25 –30 สิงหาคม 2550. สำนักอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช.
- สุริยะ หินเมืองเก่า. (2550). **สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงตลาดริมน้ำดอนหวาย: ภูมิปัญญาท้องถิ่นบริบทเศรษฐกิจพอเพียงยุค คมช**. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- สุนทร กองทรัพย์. (2548). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษา ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. ภาคนิพนธ์พัฒนาสังคม มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สนธยา พลศรี. (2550). **เครือข่ายของการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว. (ม.ป.ป.). **คำนิยามของการท่องเที่ยว**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.tourism.go.th> (2560, 9 เมษายน)
- อดิศร วงศ์คงเดช. (2539). **การพัฒนาสาธารณสุขชุมชน: การมีส่วนร่วมและการเตรียมชุมชน**. ขอนแก่น: ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสอนสาธารณสุขมูลฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น.

อารดา พุ่มหิรัญ. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอิสลามคลองกุ่มและชุมชนสมหวังเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไอลดา พหลทัฬ และ สุกัญญา ดวงอุปมา.(2559).การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์: กรณีศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทบ้านโพน อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) 8 (15).

Adhikary, M. (1995). **Management of Ecotourism**. Srinakarinwirot University. Bangkok

Cohen, J.M. , & Uphooff, N.T. (1977). **Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evolution rural development committee center for international studies**. NewYork: Longman.

Davis, K. (1972). **Human Behavior at Work: Human relation and Organization Behavior**. Fourth edition. New York: McGraw-Hill Co.

Vroom, V. H., & Deci, E. L. (1970). **Management and motivation**. New York: Penguen Book.

